

СВІТОГЛЯДНА ОСВІТА МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Збірник наукових праць

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління
Філософський клуб «Логос»**

**СВІТОГЛЯДНА ОСВІТА МОЛОДІ
В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

Збірник наукових праць

**Матеріали міжнародної конференції -
четвертих академічних читань імені професора
РОМАНА АРЦИШЕВСЬКОГО**

**26-27 червня 2024 року
Луцьк**

**Луцьк
Вежа-Друк
2024**

УДК 140.8+37-053.6(08)

С 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 31.05.2024 р.)*

Редакційна колегія:

- Цьось А. В.** – ректор ВНУ імені Лесі Українки, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор;
- Єліссєва Л. В.** – проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці ВНУ імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор;
- Лях В. В.** – завідувач відділу історії зарубіжної філософії Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, доктор філософських наук, професор;
- Зайцев М. О.** – професор кафедри філософії та культурного менеджменту Національного університету «Острозька академія», доктор філософських наук, професор;
- Ярош Я. Б.** – декан факультету історії, політології та національної безпеки ВНУ імені Лесі Українки, доктор політичних наук, професор.

С 24

Світоглядна освіта молоді в умовах сучасних викликів : зб. наук. праць // Матеріали міжнародної конференції – четвертих академічних читань імені професора Романа Арцишевського (26–27 черв. 2024 р., м. Луцьк) / упорядники: А. М. Семенов, А. І. Яручик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2024. – 184 с.

ISBN 978-966-940-577-7

До збірника включено наукові праці, у яких розглянуто методологічні основи дослідження світоглядної освіти, осмислено філософсько-антропологічні, історико-культурні та психолого-педагогічні аспекти її становлення й розвитку в Україні. Проаналізовано сучасні виклики та актуальні проблеми світоглядної освіти. Особливу увагу приділено її впливу на становлення молодого покоління українців у кризовий період геополітичних трансформацій, зумовлених війною росії проти України.

Для науковців, викладачів і студентів гуманітарних спеціальностей та усіх, хто причетний до освітнього процесу.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за зміст своїх текстів та точність наведених цитат.

УДК 140.8+37-053.6(08)

ISBN 978-966-940-577-7

© Семенов А. М., Яручик А. І. (упорядкування), 2024
© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2024

UDC 140.8+37-053.6(08)

C 24

*Approved by the Academic Council of
Lesya Ukrainka Volyn National University
(Record of proceedings No 7, dated May, 31, 2024)*

Editorial Board:

Anatolii Tsos – Rector of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Physical Education and Sports, Professor

Liudmyla Yelisieieva – Vice-Rector of Scientific and Pedagogical Work and International Cooperation of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Economics, Professor

Vitalii Lyakh – Head of the Department of History of Foreign Philosophy of the G.S. Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Philosophy, Professor

Mykola Zaitsev – Professor at the Department of Philosophy and Cultural Management of the National University of Ostroh Academy, Doctor of Philosophy, Professor

Yaroslav Yarosh – Dean of the Faculty of History, Political Science and National Security of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Political Sciences, Professor.

C 24 **Worldview education for youth in the face of modern challenges:** collection of scientific papers / Proceedings of the international conference – 3rd scientific readings in memory of Roman Artsyshevskiy, June 26-27, 2024. Lutsk / compiled by A. Semenov, A. Yaruchyuk. – Lutsk: “Vezha-Druk”, 2024. – 184 p.

ISBN 978-966-940-577-7

The collection of scientific works highlights methodological foundations of worldview education research. The philosophical-anthropological, historical-cultural and psychological-pedagogical aspects of its formation and development in Ukraine are considered. Modern challenges and current problems of worldview education are analyzed. Special attention is paid to its influence on the formation of the young generation of Ukrainians in the crisis period of geopolitical transformations caused by Russia's war against Ukraine.

For scientists, teachers and students of humanities and all those involved in the educational process.

The authors of the published materials are fully responsible for the content of their texts and the accuracy of the quotations

UDC 140.8+37-053.6(08)

ISBN 978-966-940-577-7

© Semenov A. & Yaruchyuk A. (editors), 2024
© Lesya Ukrainka Volyn National University, 2024

КОЛЯДА Еліна Студенти та шахрайство: обман, який руйнує життя (на матеріалі українських інтернет-новин).....	53
КОСАКОВСЬКА Леся Формування мотиваційної структури особистості засобами хореографічного мистецтва	57
КРИСАЧЕНКО Валентин Політико-правові регулятиви задоволення освітніх потреб національних меншин України	60
КУДЬ Олена Формування світогляду в умовах цифрової епохи: філософсько-антропологічний аналіз	66
КУЗЬМУК Ольга Соціологічне підґрунтя громадянської освіти як напрямку наукових досліджень і навчальної дисципліни.....	69
КУШЕРЕЦЬ Тамара Світоглядне значення категорії безсмертя	73
ЛАППО Віолетта Визначальні чинники духовного зростання студентів в освітньому просторі сучасного ЗВО	77
ЛЮБЧУК Валентина Візуальні методи в освітній діяльності як чинник соціалізації сучасного здобувача освіти	79
МАМЧИЧ Тетяна, МАМЧИЧ Іван Деякі соціальні аспекти штучного інтелекту у сфері освіти	83
МАМЧУР Анна Світоглядні позиції Володимира Гнатюка	85
МОСТОВА Олександра, МАГДИСЮК Людмила Теоретичні засади вивчення агресивних проявів у підлітків	88
МУЛЯР Оксана Педагогічна толерантність як фундаментальний принцип педагогіки партнерства у новій українській школі	93

На часі є розробка методик, як от: підготовки і проведення години спілкування, дискусії, диспуту, тренінгу, екскурсії, конференції, усного журналу, перегляду кінофільму, відзначення свят народного календаря тощо. Водночас запропонувати критерії аналізу ефективності виховних заходів. Підготувати матеріали, які допоможуть на практиці реалізувати завдання виховної роботи. Зокрема добірка сценаріїв слугуватиме дорожньою картою у процесі вдосконалення узвичаєних й впровадження інноваційних форм виховної роботи – етична бесіда, сократівська бесіда, літературно-музична вітальна, пізнавально-розважальна програма та ін. Частина додатків містить перелік аудіоальбомів для музичного супроводу годин спілкування, Інтернет-ресурси для віртуальних екскурсій, літературу рекомендовану для обговорення під час читацьких конференцій, орієнтовний перелік кінофільмів для перегляду й обговорення академічною групою.

Література

1. Дідус О.М. Духовно-моральні інтереси підростаючого покоління у контексті проблеми духовності людини. *Духовність Українства: зб. наук. праць*. ЖДЛУ, 2021, вип.3. С.52-54.
2. Боришевський М. Й. Дорога до себе: від основ суб'єктності до вершин духовності : монографія. Київ: Академвидав, 2020. 416 с.
3. Нечепоренко Л. С. Методологія і ідеологія онто-інвайронментальної педагогіки. Педагогіка гармонізації і злагоди особистості з довкіллям: монографія. Харків: Видавничий центр ХНУ, 2018. 208 с.

*Валентина ЛЮБЧУК,
м. Луцьк,
Luybchuk.Valentyna@vnu.edu.ua*

ВІЗУАЛЬНІ МЕТОДИ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Сучасне суспільство відрізняється швидкими темпами розвитку, появою новітніх технологій в тому числі і в освіті. Для того щоб бути компетентним,

необхідно постійно навчатися, отримувати нові знання та практичні навички. Однією із найважливіших рис сучасності – є інформація: вона різноманітна, є багато джерел щоб її отримати. Головне – це вміти знайти потрібні дані та відфільтрувати від небажаного. Сучасний здобувач освіти – це особа, яка має володіти універсальними знаннями, що знадобляться як у безпосередній професійній діяльності, так і в суміжних професіях. Засвоєнню необхідних знань та отриманню актуальних компетентностей допоможуть візуальні методи.

Мета публікації полягає у представленні візуальних методів, що впливають на соціалізацію сучасного здобувача освіти.

Огляд наукових джерел показав, що існують різні візуальні методи та технології для покращення сприйняття та засвоєння інформації, зокрема, скрайбінг [1], імерсивні технології [2], віртуальні подорожі та віртуальні музеї, інфографіка [3, С. 44, 46] тощо. Серед апробованих автором методів добре зарекомендували себе методи створення колажу, інфографіки, хмари слів (WordArt) та ін.

Традиційно здобувачі освіти отримували основну інформацію на лекціях у формі пасивного слухання. Проте, на сьогодні, зрозуміло, що такий спосіб вже неефективний. Необхідно привернути увагу здобувачів, утримати таку увагу та, оптимально залучити до обговорення.

Представлення інформації у вигляді презентацій є досить ефективним методом, оскільки у ній можуть міститися, окрім тексту, фото, відео-, аудіо-матеріали. Одним із цікавих методів, на нашу думку, є метод скрайбінгу – «новітня техніка презентації, у якій мова оратора ілюструється «на льоту» малюнками на білій дошці або аркуші паперу [4]. Головним у скрайбінгу є те, що інформація доноситься до здобувачів освіти у привабливій для них формі. Є різні види скрайбінгу: фасилітація скрайбінг презентація, відеоскрайбінг та ін. Скрайбінг-фасилітація передбачає переклад інформації зі словесної форми у візуальну, причому це відбувається у режимі реального часу. Тут використовуються різні форми зображень: від малюнків, піктограм, до

символів, діаграм [1, с. 58]. Такий метод змушує працювати усі рецептори. Оскільки значна кількість здобувачів краще сприймають зображення, то є ймовірність, що засвоєння інформації буде вищим, ніж у сприйнятті лише на слух.

До новітніх методів можемо віднести і застосуванні імерсивних технологій [2]. Тобто, це технології, що дозволяють частково чи повністю зануритися у віртуальний світ. Прикладом імерсивних технологій є віртуальні лабораторії, хоча це більше підходить природничим наукам. Також до технотрендів візуальної інформації можемо віднести хмарні технології, які є досить ефективними, оскільки дають можливість доступу до знань у будь-який час і в будь-якому місці, необхідно лише наявність Інтернету та гаджету. До найбільш популярних сервісів належать, наприклад, LearningApps, BrainFlips, ClassTools, PowToon та ін. [5, с. 173-174].

До досить простих, але ефективних, на нашу думку, методів візуалізації можемо віднести створення колажів на задану тему. Такий метод дозволяє виокремити основне, узагальнити певні факти, явища, процеси, «оживити» лекцію або спонукати здобувачів освіти до застосування типологій або критеріїв для формування колажу. Для цього можемо теж застосувати спеціальні програми, які допоможуть швидко та якісно сформувати колаж, зокрема такі, як, Canva, Picasa та ін.

Для визначення ключових понять у подачі інформації здобувачам освіти можемо використати онлайн-генератор хмар слів WordArt. Він дає можливість сформувати обрану форму хмари основних понять з тієї чи іншої теми, напряму або освітнього компонента. Для здобувачів освіти є можливість проявити таким чином свої навчальні компетентності та художній смак.

Підсумовуючи, зазначимо, що усі перелічені методи, технології можуть бути ефективними у застосуванні та сприйнятті інформації за деяких умов:

- 1) важливо враховувати освітню компоненту та її особливості;
- 2) специфіку теми, яку треба візуалізувати;

3) аудиторію, на яку спрямована візуальна інформація, або якій пропонується її використати.

Якщо візуальні методи підібрані вдало, то така інформація буде оптимально сприйнята здобувачами, ефективність її засвоєння буде високою.

Оскільки постійно виникають нові методи, ресурси, то сучасні здобувачі освіти теж адаптовуються до отримання знань, що, у свою чергу, стимулює викладачів до пошуку та застосування різних візуальних методів. Тому пошук нових візуальних методів, оцінка їхніх переваг та недоліків є предметом наступних розвідок.

Література

1. Сидорчук Н. Г. Скрайбінг: інновації та традиції аудіовізуальної підтримки навчального процесу. *Креативна педагогіка*. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся». Житомир, 2016. Вип. 11. С. 57-64.
2. Проблеми і перспективи розвитку онлайн-освіти : монографія. За заг. ред. д-рки екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, С. І. Котенка. Суми: Сумський державний університет, 2023. 125 с.
3. Візуальні дидактичні засоби: Створення та використання в освітній практиці. Навчально-методичний посібник. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2019. 89 с.
4. Проців О. Скрайбінг. Малюємо презентацію. Вчитись ніколи не пізно.
URL: <http://olenaproziv.blogspot.com/2014/12/blog-post.html>
5. Житеньова Н. В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2016. № 2. С. 170-178.